

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA Y PORTA
CENTRE CATALANISTA.

LOS COL-LEGIS ESPECIALES.

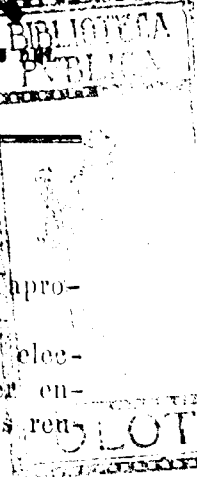
La ley ens dona un nou dret. A nosaltres pertoca lo apro-
fitarlo.

Lo Real Decret de 14 de Novembre en armonía ab la ley elec-
toral, concedeix á las cambras agrícolas que 's creen lo poder en-
viar al Congrés un diputat per cada cinch mil electors que 's ren-
nescan.

La Unió Agrícola de Catalunya, inspirantse en los desitjos del
Institut, se ha constituhit ja en Cambra agrícola y sols falta que
se l' autorise per medi del Real Decret previngut en las disposi-
cions vigents. Creyém que est no 's farà esperar, y tant prompte
vinga lo primer deber dels que s' han posat al frente, será procur-
rar la agrupació de tots los agricultors pera la formació de col-
legis especials, á fi de obtenir la verdadera representació dels inte-
ressos agrícolas,

Lo Institut Agrícola y la Unió per ell creada, volen que á tota
costa los propietaris y pagesos de Catalunya se aprofiten de la im-
portantíssima concessió que se 'ls ha fet. Y sols lamentan que
per lo angustió dels plassos y per los obstacles que 's posaren en
un principi á la formació de col legis especials, no hajan aquets
pogut funcionar en Catalunya en las primeras eleccions de dipu-
tats. Mes com las cosas de valía no 's fan y arreglan en un mo-
ment, y com la llevar ja ha sigut llessada en terra fértil, tenim la
esperança de que prompte podrem véurer agrupadas la classe agri-
cola catalana, si aquesta sab correspondre als esforços que actual-
ment s' están fent.

Estém segurs de que lo Institut y la nova Cambra agrícola no
perdonarán esforços pera lograr eix fi importantíssim. La Associa-

ció que durant quaranta anys ha vetllat continuament per la pagesia no mancarà en son lloch de honra y de treball en estos instantos favorables, y tant prompte estiga autorisada per Real decret la formació de la Cambra agrícola, lo pays se podrà convéncer de la certesa de quant dihem.

Empero se necessita que tots los propietaris y agricultors estigan disposats á fer lo que no podem fer nosaltres; es menester que convensuts tots de la importancia y trascendencia de la cosa procuren correspondre als esforços que 's farán á fi de agrupar tota la pagesia pera matar de una vegada lo caciquisme polítich y lograr la verdadera y genuína representació dels interessos de la agricultura. Ab lo ben entés de que 's tractan de defensar pura y esclusivament estos interessos sens mescla de altres que per respectables que sian no poden confondres ab los que lo Institut defensa y representa.

Ha arribat l' hora de sacudir la peresa y l' apatia en que nostras classes agricultoras semblava que fins ara vivian. Ha arribat l' hora d' aprofitar tots los medis que la lley posa en nostras mans, y si mercés als esforços del Institut y d' altres associacions similars se ha conseguit que á la fi se comensés á caminar per la via que mena al benestar de la agricultura, ¿quant mes grossa será la victoria si directament y sens intermediaris podem fer valer nostres reivindicacions?

Los interessos de l' agricultura han sortit sempre malmesos de mans dels polítichs d' ofici. Es hora de que ens desentenguém de tant perjudicial maridatge y puig la lley ens posa 'l medi á las mans pera lograrho no 'l deixem escapar ja que tal volta may mes tornariam á recobrarlo.

Possemhi tots lo coll com vulgarment se sol dir. Nosaltres estem disposats á tot quant vulga la pagesia dintre la lley. Als agricultors y propietaris toca lo ajudarnos y mostrarnos una volta mes, que están promptes á oir nostra veu, á seguir nostres consells desinteressats y á unir-se ab nosaltres en una sola aspiració per lo be de la terra y per lo engrandiment de la agricultura espanyola.

RAMÓN M.ª CATÁ DE LA TORRE,

(De *La Pagesia*).

INDUSTRIA

LO TALLER Y LA BOTIGA.

Fill lo Taller de la actual centúria s' aixeca sobre la terra altiu y orgullós estenent mes amunt de teuladas y campanars la seva alé brusenta y febrosa, com si volgués taçar ab menys preu é irreverencia la puríssima blancor del cel. Las sevas parets llargas y enlayradas sostenen un munt de pisos y de cambras, ahont tot s' hi agavella. Trepadas las sevas caras per una munió de finestrals, sembla que vullgan xuclar tota la llum y l' ayre de la rodalia. Drachs monstruosos de ferro y bronzo, ab la ardencia del infern en las sevas entranyas, mouheu nit y jorn los seus brassos de acer pera donar lo moviment y la forsa als enginys que omplen á desdir totas las cuadras á baix y á dalt y en totas las seva estesa. Arbres de ferro posats á dret fil, los uns á plom, los altres ageguts en tota la llargada ó la amplada de las cambras; rodatjes que 's barrejan com gossos ajogassats ó tigres en feréstega baralla y fan brunzir parets y sostres; corretjám que atrafegat volta y com á incansable missatjer trametent la forsa d' uns arbres als altres y de aqueixos als enginys; tot aixó fa un terretremol que imposa y un aplech de moviments que demostran lo poder y la riquesa de forsas que 'l Taller en lo seu si te desplegadas.

La Botiga es filla de la antigor. Part integrant d' un vehinat senzill y reposat, viu reduhida y com si tinguessim arreeonada. Si es á dins de ciutat, se la veu generalment en los barris extrems ó en travesías estretas, foscas y mal ventiladas, en uns baixos ahont lo mestre de casas ha tingut de fer grans esforços pera habilitar la part d' habitació entre mitj d' entrada y sostre. Si es en un poble, la Botiga es mes espayosa y clara, los raigs del sol hi entran, la oreja la marinada, la quietut dels camps suavisa lo seu brugit y per la porta que s' obra en lo fons de la entrada s' hi veu la verdor dels arbres y 's reb la dolsa aroma de las matisadas flors. La Botiga, dintre del progrés industrial, es tosea y rutinaria, migrada de capital y tota ella escanyolida.

*
* *

Allá ahont s' edifica un Taller, hi naix un poble; si 's posa en una vila la aixampla fins á convertirla en ciutat; y en las ciutats

voltadas de Tallers, hi volan aixams d' ànimas de la nació propia y de las forasteras y fins de las mes apartadas terras en los ports mes pròxims y acudan los barcos, á estols, á descarregarhi primeras materias pera 'l trevall industrial, y si la ciutat es terra endins, nit y dia hi arriban trens pera nodrir-la de ferros, carbó, fusta, drogas y de tota mena de materials pera vigorisar la industria y donar un permanent é inacabable tráfech al comers.

La Botiga no té aquest marvellós poder: es producte de una població ja formada y arribada á terme. Proveheix per pochs días, y á fiar en llarch treni. Del barco ó del tren fins á ella los materials y las eynas del treball passen per moltes mans. Lo carretó de ma, y á lo mes lo carro llogat á la plassa, li donan l' abast pera las sevas provisións y també pera 'ls seus envíos. Una botiga mes ó menos en un carrer ó en un poble, fa minvar sensiblement la feyna ó la venda de las altras, y si una de ellas, per qualsevol circumstancia absorveix molt tráfech, las altres moren. D' una aglomeració de botigas en un mateix indret las familias n' han d' emigrar, al revés de lo que, segóns ja he dit, succeheix ab la aglomeració de tallers.

*
**

Al taller ó á la fàbrica, que es lo mateix, hi van á centenars y fins á milers los treballadors. Homes, donas y criaturas van y venen, á collas de las sevas casas al taller comú, y ab los fadríns y casats y homes vells s' hi barrejan sovint bordegassos tot just sortits de la infantesa, que pera fer l' home, imitan los accionats que veuen y diuen los mots que escoltan posantlos de tant en tant en la conversa, embrutant aquesta y en detriment de las bonas costúms.

Aquellas corruas d' homes, donas y criaturas se consideran ells ab ells com un cos apart de la massa social y divideixen aquesta en burgesos y treballadors, y enverinant los termes, en explotadors y explotats.

Aixó ho diuen los vells retrayent fets que ja fa mitja centuria que passaren, hi comentan y s' hi encenen los joves usant termes que han apres en lo club, y 'ls jayos los escoltan enbadalits y refrescant la esperansa perquè creuen que la nova generació obrera te la gran arma de la instrucció pera defensarse y triomfar; y los noys dels treballadors, aquells xicots que ja semblan homes

pel seu llenguatge y pels seus marcats y vulgars moviments de camas y brassos, s' hi entussiasman, y ab la imaginació y la impaciencia, propias de la seva edat, ja 's posarian á remouren tot lo cos social pujant á dalt lo que ara va á dessota y d' una plomada volcarian tronos y tronas, trencarian máquinas esborrarian propietats y fronteras y parentiu, y farian entendre als ríchs d' ara lo que costa guanyar lo pa ab la suor del rostre. Aquellas collas de treballadors veuhem al passar flamants cartells posats en las cantonadas, que anuncian reunions políticas de eleccions, de manifestacions, de conferencias, d' instrucció popular. Liegeixen pels carrers y en los diaris la formació y la prosperitat de societats anónimas, de societats cooperativas, de germandats, de clubs, de casinos, de logias, y per altra part veuhem, practicament y tots los dias, en los tallers ahont treballan, lo que pot la aglomeració de forsas y la organisació vigorosa dels elements del treball. Tot aixó los impressiona y 'ls mou y may faltan alguns dels mateixos treballadors que hi veuhem mes qu' 'ls altres, y ab paraula encesa, apreciacions mes ó menos justas y oportunas, lligan las voluntats, y la massa s' ajunta. Desde alashoras procureu mes que may ferli justicia y á cada un personalment, sia gran ó xich, dels que la componen. Si aixís no ho feu, guardevuos d' ella.

A la botiga, sols hi treballan uns quants fadrins y un que altre aprenent que sol menjar y dormir en la mateixa casa del amo. Aquest treballa junt ab ells y tots aprecian lo seu mérit y ell per la seva part coneix lo caràcter y mesura, la inteligencia y 'l gust de cada un y á tots recompensa segons correspon. A la botiga las costums son casolanas. En las horas de repós l' amo y la seva familia y part del vehinat parlan familiar y amistosament guardant-se uns ab altres lo degut respecte. Sols s' associen com á germanadat ó com á gremi pera socórrers mútuament en cas de desgracia ó de malaltia, y pera fer valer los seus drets corporatius ó individuals en tot lo que respecte á la seva professió ú ofici. Lo fadrí de botiga sols aspira á poder ser amo algún dia plantantne una en lo seu poble ó en lo barri ahont tota la seva vida ha guanyat honoradament lo seu pa. Per aixó estalvia y quan te 'l seu capitalet recullit posa la desitjada botiga, sovint ajudat, ab diners y ab bon consell, per lo seu mateix amo.

¿Hem d' aborrir ó de malehir, després de lo que queda dit, la fàbrica ó 'l taller?—No, porque l' avéns industrial tendeix á suprimir l' us de la forsa muscular humana y substituhir lo treball físich ab lo de la inteligencia, essent aquest darrer l' únich apropiat á la delicada y noble naturalesa humana.

¿Hem d' anyorar los temps passats, de menos coneixements científichs y tecnològichs, pero de més tranquilitat y de costúms mes senzillas? ¿Hem d' anyorar la botiga, que de dia en dia s' va esborrant del mapa industrial ofegada pel taller y per la fàbrica y corsecada per las enérgicas y xucladoras corrents del transport que lligan los mes grans centres industrials y reparteixen los seus articles per tots los recóms del mon?—Res d' aixó, tal anyorament nos portaría al entancament, á la inacció, á la anèmia del cos social y en darrer terme á la miseria.

Lo que hem d' aborrir del temps present es l' afany que tothom te de ferse rich sense escrúpols de conciencia y 'l bon concepte que la societat que se 'n diu bona y culta 's fa d' un home, ab tal que lo veja rich y que usi, ab mes ó menos afectació, maneras distingidas. Lo que hem d' aborrir es lo frau en lo comers, lo vici, la corrupció de costúms, la indiferència en vers la classe jornalera y la mes trista y miserable encara dels pobres de solemnitat. Lo que hem d' aborrir es l' egoisme que te 'l nostre cor galvanizat ab una groixuda placa d' or; que 'ns fa tancar las orellas per no sentir lo plany de la miseria, que 'ns fa clóurer los ulls per no véurer las repugnants y fastigosas llagas socials. Lo que hem d' aborrir es lo desvergonyiment, que porta al cinisme y al escándol y arriba á eclipsar entre gent ignorant y de bona fé, ó preocupada, al verdader mérit. Lo que hem de aborrir, en una paraula, son certas máximas y doctrinas expressament propagadas, y desgraciadament molt arreladas en rotllos alts y en rotllos mitjáns y en los baixos; per las que 's vol arrencar dels cors la fé, la caritat, la resignació y la esperansa; y materialisantho tots sols tendeixen á pensar en lo present y á procurar cada hu per ell sense recordarse del próxim, en la curta peregrinació que constituheix aquesta vida.

Lo que hem d' anyorar dels temps passats es la fé religiosa, que donava resignació al desventurat; lo verdader amor patri, que donava foch y moviment y energia als cors; l' amor al treball que

distreya del vici; las sanas costúms dels avis, que preservavan dels excessos de luxo y dels abims de la vanitat; l' amor intensa y arrelada á las lleys de la terra, que donavan la independencia. No hem d' aburrir ni malehir, no, la Fábrika ni 'l Taller, ni hem de desitjar que torni á imperar sols la Botiga. Lo que hem de fer es amorosir los cors, millorar las costúms, respectar piadosament la fé dels nostres pares, conservar sempre encés y viu lo caliu del amor patri y creure fermament que qui be fa, en aquest mon ó en altre be troba; y que aquell que fa mal, un dia ó altre amargament lo paga. Obrant aixís, pujarán paralelament y á la mateixa alsada lo nivell del progrés científich é industrial y 'l moral, y baix la seva sanitosa influencia, lo Taller será majestuós y per tothom venerat; y brillará en las encontradas com brillan ara á voltas, á la eixida y la posta del sol, los vidres que la llum de aquest fereix á la esguyada en algúns rengles dels seus finestrals.

PAU SANS Y GUITART.

(*De La Renaixensa.*)

Varietats.

SOLETAT.

Lejos de mí, placeres de la tierra,
Zorrilla.

¡Oh, ma constant amiga!
¡Oh, grata soletat! Óbram tos brassos.
Del mon la greu fadiga
oblide, en dolços llassos,
Al endressar á tu mos causats passos.

D' eix mon de mesquinesa
que ab sos mentits plahers nos afalaga;
que baix falsa bellesa
lo vici y crim amaga
y en nostres cors tot pur afecte apaga;

¡Oh, soletat volguda;
Jo vinch á tú, cercant, l' ánima mía
per lo dolor retuda,
conhort á sa agonía,
al creuhar de la terra l' aspre vía.

Cercant ta pau aymada

com lo més grat perfum cerca l' abella;
 com del sol la besada
 cerca gentil poncella;
 com cerca 'l papalló la flor mes bella;

Cansat de mon romiatje
 vinch á tú com atret per forsa estranya:
 dónam grat hospedatge
 ¡ oh ma fidel companya !
 lluny del brugit en que lo mon se banya.

Mon front orege l' ayre
 en que del camp los ecos s' encadenan;
 respire á pler lo flayre
 ab que las flors alenan
 y ab sos perfums més purs l' espay umplenan.

En tú regna, senyora,
 La veritat ab tota sa hermosura,
 com brilla en tú, tothora,
 més argentada y pura
 la llum del sol, que 's bressa allà en la altura.

En tú 's mostra sens treva
 en tot son viu esclat, naturalesa,
 y l' esperit s' eleva
 enfront d' eixa bellesa
 y á Déu capeix en tota sa grandesa.

.....

Puga sempre gosarte
 ¡ oh soletat per mí tant estimada !
 no yull jamay deixarte
 fins que, la hora arribada,
 veja ma testa per lo temps vinclada.

Llavors, si rodejantme
 de mon llit al entorn, miro, afanyosa,
 ab son amor cuydantme
 á ma volguda esposa
 y á los méus fills, será ma fi ditxosa.

JOAN M. CASADEMONT.

Noticias generals.

Se ha acostat á nostra redacció lo zelós *Alcaide* de la Presó qui en nom dels presos en la mateixa ha pregat fessim públich lo

agraïment de dits presos en vers las Autoritats que 'ls han perinés sollicitessin pública limosna durant aquestos días de Carnaval y al propi temps á totas las personas caritativas que escoltant sas veus han contribuït á formar la quantitat total recullida y repartida entre ells que es de pessetas 47'10.

Havem rebut lo tomo dels Jochs Florals de la Bisbal y donem per son envió las gracias mes cumplertas á la Junta.

Los días de Carnaval no s' han pas distingit per son bullici aomenos per los carrers, en cambi ha donat molt que dir las bromas poch correctas y de mal género del día de Cendra quant se deuria donar per terminada ja la gresca hasta la de bona lley.

Retallém del *Setmanari Catalá* de Manresa.—La Comissió de la Cambra dels diputats á Fransa, continúa practicant investigacions pera conéixer lo criteri de las classes mes interessadas en los problemas económicos.

Haventse posat á disposició dels obrers del departament del Sena un interrogatori individual, de 800.000 treballadors 22.262 s' han prés la molestia de contestar, 868 pera dir que aixó poch los importa y 21.394 pera expressar una opinió rahunable. D' Aquets, 266 demanan que la duració del treball al día siga de dotze horas y més, 166 de onze horas, 7010 de deu horas, 1.247 de nou horas, 1.513 de vuyt horas ab horas extraordinarias, 5.676 se manifestan contraris á tota reglamentació y 5.419 son partidaris de vuyt horas de treball al día.

De manera que de 800.000 treballadors sols 5.419 se declaran per la tan debatuda jornada de las vuyt horas. Y advertéixis que los que donan eixos dictámens son obrers extrangers y francesos, los que sempre treuhen com á exemple los que aquí tant s' *interesan* per las classes obreras. Per cert que eixos treballadors francesos podrian donar lliçons de sensatés, segons revelan en sas contestacions, á alguns de espanyols.

Copiem de *La Veu de Catalunya*.

Un altre enamorat de la comarca Olotina es lo jove pintor D. Joan Pinós, quins quadros exposats aquesta setmana en la sala

de can Parés, s'han emportat las miradas preferents dels visitants.

Tots revelan l'estudi que fa l'autor directament del natural y acusan en ell un avens molt notable de factura, de dibuix y de percepció de color.

Las demás obras exposadas no posan ni treuhen fama als seus autors.

Ha mort á Niza, hont lo portaren sas dolencias, un il·lustre catalá, lo general Carles Ibañez. Era un home de mérit científich dels que á Espanya, per desgracia, massa escassejan. En un dels números anteriors, nostre setmanari doná compte del darrer triomf que al general Ibañez ha valgut son talent y sa ciencia en los centres científichs més importants del extranger.

Heus aquí alguns dels treballs que tant justa fama li havían donat.

Formant part, primer, de la Comissió del Mapa d'Espanya y essent després Director del Institut geogràfich y estadístich, s'havía dedicat al estudi de las mes importants qüestions de la Geodesia, logrant resoldre'l mes capital dels problemes d'aqueixa ciencia ab lo procediment y aparell que projectá, junt ab lo coronel de artilleria, Sr. Saavedra, per la medició de *bases*.

Ab dit instrument lográ midar la base central de la triangulació geodésica d'Espanya, situada en Madriplejos, provincia de Toledo, ab una aproximació tal, que, com digué un ilustre académich francès, no es possible ni tant sols útil sobrepujar en tant delicada operació. Basta sols dir perque s'admirin nostres llegidors, que midant directament una llargada de 14,664'5 metres, se calcula un error probable de dos milímetros y mitj.

Ab aquest aparell s'han midat las bases de Aarberg y altres dos de la triangulació suissa, las espanyolas de Mallorca, Mahó, Ibissa, Arcos de la Frontera, Lugo, Vich, Olite y Cartagena, y ha servit de modelo pera construhir lo quin s'ha usat en las bases de la triangulació egipcia.

Son moltíssimas las obras que deixa escritas sobre casi todas las qüestions de Geografia matemática.

Fou, durant molts anys, elegit president de la Associació geodésica internacional, que resideix á Berlín, y era membre de moltes Academies de ciencias.

Era també soci honorari d' una de nostras associacions d' excursions y un dels presidents del Congrés d' enginyeria celebrat durant la Exposició.

Son nom, diu *La Renaixensa*, desconegut en las farsas de la política y en las tramoyas del militarisme, passará á las generacions del esdevenidor escrit en la historia de las conquistas científicas. R. I. P.

Legislación.

En el *Boletín Oficial* del día 4 se publica la Relación de los votos emitidos en los Distritos de esta Provincia en las últimas elecciones de Diputados á Cortes: y una Circular sobre la elección de Senadores.

En los posteriores no existen disposiciones de interés general.

Gaceta del día 5 del actual.—Se publica un Real Decreto sobre organización de estaciones telegráficas.—Real Orden del ministerio de la Guerra llamando al servicio activo de las armas 51.500 hombres.—Real orden dictando reglas para prevenir invasiones de enfermedades epidémicas.

Id. del día 6.—Real orden prorogando hasta el 5 de Marzo el plazo para redimir á metálico el servicio militar.

En la del día 7, se publica el Decreto autorizando al Ministro de Fomento para subastar la construcción de algunas carreteras, perteneciendo á esta provincia de Gerona la Sección de Sta. Coloma á Amer, trozo primero, la de Ripoll á Francia, trozo cuarto, y la de Argelaguer á Tortellá, trozo primero, no figurando ninguna de esta provincia para que se proceda á su estudio.

EXTRACTO

DE LA SESIÓN DEL ILMO. AYUNTAMIENTO, 12 FEBRERO DE 1891.

Presidida por el Señor alcalde Constitucional se celebró en dicho día la acostumbrada sesión pública ordinaria de primera convocatoria.

Tan luego se hallaron reunidos el número de señores Concejales que requiere la Ley para tomar acuerdos el Secretario Sr. Daunis leyó el acta de la sesión anterior la cual fué aprobada por unanimidad.

Seguidamente se tomaron los siguientes acuerdos.

Adjudicar definitivamente á D. Ramón Sala la subasta de mil litros de petróleo de primera calidad.

Aprobar el plano de las obras que la Junta de la Sociedad *Círculo Olotense* trata de realizar en la fachada de dicho edificio.

Aprobar así mismo el plano de las que proyecta llevar á cabo D. Silvestre Giralt en las fachadas de la casa sita en la calle de Clavaguera esquina á la plaza de Alfonso XII.

Que la solicitud suscrita por los panaderos y fabricantes de harinas de este término municipal interesando continúe la exención del impuesto de consumos sobre las harinas llamadas *terceras*, pase á la Comisión de Hacienda para dictaminar juntamente con la de referencia ó sea la que presentó el Sr. Plandiura.

Comisionar al Sr. Alcalde presidente para que de acuerdo con la Junta Administrativa del Sto. Hospital pueda procederse á la abertura del pasaje por el patio y huerto de dicho establecimiento.

Conceder cierta gratificación á D. Bartolomé Monsalvatje cabo de los empleados en consumos por sus trabajos extraordinarios durante la realización de obras en el Cuartel y Teatro de esta villa con motivo de llevar los libros de intervención de jornales, materiales y demás necesario.

Conceder así mismo otra gratificación al Maestro de Obras del Municipio D. Juan Cordomí por los planos trazados para la reconstrucción del edificio Teatro.

Aprobar el proyecto de escalera principal del referido edificio en el modo y forma que presentó é indicó dicho Maestro de obras y Comisión de Fomento.

Y finalmente se resolvieron algunos otros asuntos de interés particular.

Secció religiosa.

Avuy Diumenge 15. Sts. Faustino pbr. y Jovita diaca germans mrs.
 Dillúns 16. Sts. Onéssim b., S. Juliá y S. Honest mrs.
 Dimars 17. Sts. Policroni b. y Rómulo mrs.—Anima.
 Dimecres 18. S. Simeó bisbe y mr. y la beata Cristiana, vg.
 Dijous 19. Sts. Mansueto y Alvaro cfs.
 Divendres 20. S. Sadot b. y S. Nemesi mrs.
 Dissapte 21. Sts. Vêrulo y Secundi mrs. —Abstinencia de carn.—Témporas.

QUARANTA HORAS.—Continúan en la iglesia Parroquial.—La exposició de S. D. M. comensa á las 5 y mitja.